

Juni 2009/86

- Vagnslidret på plats... sid.4-7
- Sommarläsning...sid. 8-16
- Program 2009...sid. 17
- Rapport från årsmötet...sid. 20-21
- Gökottan i Ådalen ...sid. 22-23
- Nationaldagsfirandet...sid. 33-34
- Redaktörens blogg sid...35

**Strömmadagen 21/6
Friluftsgudstjänst och
museiöppet!
I Backstugan utställ-
ningen: "Svenska Op-
tiska Telegrafén"**

STYRELSE OCH FUNKTIONÄRER.

Åke Axelsson	Svanvägen 41	ordf.	070-5930185
Göran Lindgren	Malmavägen 221	v.ordf.	571 43100
Gunilla Wassdahl	Starvägen 8	kassör	570 33654
Johan Edholm	Malmav. 224	sekr.	571 43037
Stefan Kronholm	Allévägen 8	ledamot	57150302
Jan-Ove Tannsjö		suppl.	571 40376
Eva Sander		suppl.	718 1221
Hans af Klercker		suppl.	070-7337367
Hans Lindström		revisor	571 40552
Per-Olof Hejdenberg		revisor	571 40787
Eva Waerner		rev.supp	571 34633
Henrik Paulsen		valber.	571 40770
Göran Kährling		valber.	070-7693627

*****

**Medlemsavgift för vuxna 150:-/år
Barn och ungdom under 15 år 10:-**

Postgiro 98 57 43 - 4

*****

Författarna är själva ansvariga för sina artiklar.
Plocka gärna material i tidningen, men var snäll ange källan.

*****

Ansvariga för museet: Olle & Britt-Marie Ohlsson 571 40033
 Ansvarig för lokalbokning: Eva Sander 718 1221
 Ansvarig för servering: Stefan & Sofia Kronholm 57150302
 Loppisprylar: B-M Ohlsson el. Åke Axelsson 070-5930185
 Redaktör för tidskrift och hemsida: Åke Axelsson
 Telefon till Strömma Hembygdsgård är 571 41350.
 E-mail: strommahembygdsgard@telia.com
 Hemsida: www.hembygd.se/stockholm/stromma
 Adr: Gamla Fågelbrovägen 1, 13960 Värmdö

Ordföranden har ordet

Hej alla medlemmar!

Så här innan midsommaren har jag nöjet att sända ut vår tidskrift till dig som medlem. Förutom lite sommarläsning "Liv och leverne på Fågelbrolandet i allmänhet och Rådalen i synnerhet" - (möjligen en blivande klassiker) - en återblick från årsmötet, en gökotta med förhinder, lite av vad varit och vad som komma skall och i slutet redaktörens utsikter...

I dyningen efter ett EU-val kan vi nu tänka "lokalt" igen. Då ligger väl hembygdsföreningens göranden och låtanden nära till hands. Där någonstans börjar Europa. Med nya idéer och gemensamma krafter har vi möjlighet att få ta del av s k "EU-pengar" exv. via UROSS*. En väg för att vara med att utveckla förening och investera i framtiden.

En investering utan EU-bidrag är redan gjord, vi har byggt ett nytt vagnslider där vi kan ta vara på sådana redskap som annars vore ett minne blott. Det är i sista minuten, det mesta går nu in i förgängligheten när jordbruken och djurhållningen läggs ned. Vill man bese en gammaldags plog, en harv eller en skördetröska (eller två...) så besök vår hembygdsgård!

Väl mött, nu närmast på Strömmadagen den 21 juni!

// Åke Axelsson (foto: Lennart Karlsson)

*UROSS = Intresseföreningen "Utveckla Roslagen och Stockholms skärgård", läs mer här: <http://www.uross.se/>

Äntligen, vårt nya vagnslider på plats !

Klart till nationaldagen den 6 juni. Den nya byggnaden har sin placering bakom befintliga "Stockstugan". Entreprenaden har skett via Värmdö Föreningsråd och omfattat dem 6 x 12 m stora byggnaden.

I föreningen har länge funnits ett starkt önskemål att kunna komplettera nuvarande museibygnader med ett mer ändamålsenligt förvaringsutrymme för större föremål. I samlingarna finns exv. tröskverk, slättermaskin och andra skrymmande jordbruksredskap, en båt, m m. Ett par tröskverk, som inhämtats nyligen från gårdarna vid Nora och Tavastboda, finns nu på plats i vagnslidret.

Projektet initierades och byggnadslov beviljades 2007. De ekonomiska förutsättningar om ett genomförande av planerna infriades i slutet på 2008, bl. a. genom generösa bidrag från Familjen Erling Perssons Stiftelse samt vår medlem Peter Wallenberg.

Uppsättning av vagnslidret avrundades med en taklagsfest i Backstugan den 13 mars 2009. Därefter tog nästa fas vid med att föreningen färdigställt bygget i egen regi.

Olle Ohlsson, ansvarig för föreningens museibygnader och som svarat för ledningen av byggprojektet, har under våren samlat ett antal skickliga skyffelsvängare, rullebörskullare och moddlare till avslutande arbeten med fyllning av grund, målningarbeten, utplacering av föremål, mm.

Styrelsen framför härmed ett stort tack till alla som i smått och stort bidragit till att få denna förnämliga byggnad på plats!

Här ett antal bilder från ingångsättandet av byggnationen och fram till att taklagskransen hängde på plats:

Byggstarten i januari 2009.
Plintar gjutits och regelverket till väggarna på plats.

Kurt och Holger i aktion.

Ömsesidig tillfredställelse
över samarbetet och resultatet
utmynnade i en trevlig taklags-
fest i Backstugan fredagen den
13 mars!

Här pågår nästa fas i vagnsliderbygget med att fylla ut grunden med sand och singel samt målning av fasåden. Ett gäng entusiaster i styrelsen har greppat spadarna och penslarna.

Med stimulans av våra trevliga "föreningsjyckar" Gibbe och Mack samt ett antal kaffeleveranser, blev det en trevlig resa. Här på bilderna syns bl. a. Göran Lindgren, Johan Edholm, Jan-Ove Tannsjö och Olle Ohlsson.

Vilka föremål skall nu få plats i lidret? Här är några av kandidaterna till att få tak över huvudet.

Tröskverk som nu är hämtat från Nora Gärd t. h. och från Tavasthoda Gärd nedan.

Anders Ohlsson och Henrik Nordqvist fick ta i ordentligt vid transporten.

Boströms noteka från Norrviken och nedan slättermaskin från Höl:s gård, Stavsnäs.

På sidor 33-34 bilder från invigningen av vagnslidret nationaldagen den 6 juni!
Foto: Brit-Marie Ohlsson och Åke Axelsson.

Liv och leverne på Fågelbrolandet i allmänhet och Rådalen i synnerhet!

Mimesnoteringar från berättelser om liv och leverne på Fågelbrolandet i allmänhet och Rådalen i synnerhet. Allt har i huvudsak skett under första halvan av 1900-talet och här tecknats ned av Göran Lindgren, Rådalen.

Jag har för avsikt att försöka återge det jag hört berättas, av framför allt min farbror Hilding, som var murare och en av sju bröder uppväxta i båtsmanstorpets Malmstugan. Min pappa dog alltför ung och därför hann jag inte få så många berättelser av honom, eller jag kanske inte var ett dugg intresserad, som tonårsgrabb. Jag kan tyvärr inte lova att allt är helt korrekt återgett eller sant, men nog finns det något korn av sanning.

För att få en liten uppfattning om hur det såg ut när jag växte upp och vem jag är så får ni följande beskrivning som förhoppningsvis gör att ni förstår en del av hur det var att leva i början av 40-talet.

Jag föddes fredagen den 13 mars 1942, det var 30 grader kallt och gnistrande sol. För att ta sig till Stockholm fick man först åka spark fem kilometer och sedan buss från Didriksdal.

Mamma hade åkt in till sin syster redan en vecka innan jag föddes, för säkerhets skull. Permanent bodde det nog lika många på Fågelbrolandet då som nu, men mer utspritt. Det roligaste vi Rådalsungar hade var nog att åka kälke och spark på vinterkvällarna när det var mörkt. Vi var 14-15 stycken i spridda åldrar, så vi lärde oss mycket av dem som var äldst. Kanske lite för mycket ibland.

Jag gick i Fågelbro skola, Viks skola, och sedan i Nacka och Stockholm. Man är berest!!!

Malmavägen var en liten grusväg och alla åkrar brukades. Ni

kan idag ana hur det såg ut, tack vare Stefan Perssons skogsavverkning efter vågarna.

Min farfar och övrig släkt.

Farfar Johan och farmor Maria kom till Malmstugan 1906 från Bro kommun och hade tänkt sig att leva på fiske. Dom fick till slut åtta barn varav sju pojkar och min far Ernst var yngst. Gunnar, Axel, Gustav, Sven, Martin och Hilding kom mellan pappa och deras halvsyster Signe. Efternamnet var Lindgren och kan naturligtvis tolkas som att vi är tattare, vilket är helt fel, möjligen kan jag tänka mig att vi är av släktet hästskojare, vilka ofta bar namnet Lindgren enligt hörsågen. Alla bodde i båtmansstorpet Malmstugan, som bestod av ett rum och kök men så småningom inreddes två små rum med sneda väggar på vinden. Vi, mamma Agnes, pappa Ernst, min syster Annika och jag bodde i torpet tills det revs 1947. Pappa byggde då ett nytt hus på samma plats, där jag fortfarande bor kvar med min sambo Laila. Våra två barn Jens och Joel är sedan länge utflyttade.

Tre av mina farbröder bosatte sig som grannar till Malmstugan. Sven och Margit med barnen Kerstin och Lennart, Martin och Signe med barnen Gun och Torbjörn (Tosse) samt Hilding och Märta med barnen Ingegerd, Lasse, Ulf, Leif och Bengt. I det som för mig är Rådalen bodde Otto och Alice Tannsjö med barnen Hans-Olov, Britt-Marie och Jan-Ove (Nanne).

Tyvärr gick det inte så bra med fisket för farfar. Han hade investerat i nya redskap och redan första vintern blev dom stulna. Som alla förstår blev då ekonomin helt raserad och han fick resten av sitt liv försörja sig på tillfälliga arbeten. Vid ett tillfälle tog han grävjobb på Fågelbro säteri. Han grävde förhoppningsvis ihärdigt från morgon till kväll och blev naturligtvis törstig. Fru Silfverhjelms, som då var gift med ägaren till Fågelbro, såg gubben i trädgården och ropade ner till farfar "är farbror Lindgren törstig?", "jaa tack" svarade

han och förväntade sig något kallt. Silverhjelmskan vände sig mot hembiträdet och sa "Karin, kan du blanda till lite saft till farbror Lindgren". Blixtnsabbt svarade farfar "nej tack, så törstig är jag inte".

Efter Britt-Marie Olssons efterforskningar så visar det sig att Silverhjelmskan försvann innan farfar kom till Malmstugan, men jag tycker det låter bra med "Silverhjelmskan". I verkligheten var det nog fru Geber, Cassel, Svensson eller Hammarstrand som bjöd på saft. Men som tidigare sagts, något korn av sanning finns det kanske i dessa minnesanteckningar.

Fågelbro skola.

Fågelbro skola finns rent fysiskt kvar än idag och ligger mellan Fågelbro gård och Malma. Tyvärr är den väldigt nedgång- en och delvis förstörd. Skolan består av två byggnader. Den lilla var småskola med två klasser i en sal och den stora byggnaden hade också en sal fast med 5 klasser. Man satt alltså tredjeklassare och sjundeklassare i samma rum. Alla fick turas om att elda i kaminen så att vi slapp frysa på vintern. Torrdass fanns på gården. Min pappa och alla mina farbröder gick i den skolan. Även jag har gått där i fem år, men sen fick man stänga den. Alla fick flytta till Viks skola, vilket "Plattis" och hans son säkert tyckte var bra. "Plattis" var öknamnet på en liten kraftig gubbe som jobbade som lantarbeta- re på Fågelbro säteri. Han engagerade sig mycket i sin sons skolgång, men inte på det sätt som vi är vana vid idag, utan mer med sin höga röst och ibland kanske även med nävarna. Till Fågelbro skola gick eller cyklade man varje dag, tur och retur blev det en mil. Sista året som skolan var i bruk, 1955, fick vi åka taxi med Roffe Häggberg 50 dagar om året. Roligast var nog i alla fall hemgången, när man kunde hitta på kul saker som till exempel att rida på Jänta, Lindströms häst, eller stanna hos skogvaktmästarens hundar vid Vindbron, som jag alltid har trott att den heter Vingbron. Lindström var gårds- karl på Malma gård. En gång, på hemvägen, kommer jag ihåg

att Nanne frågade om jag inte var så gammal nu att jag fick börja svära. Jag vet inte hur den diskussionen slutade, men jag tror det blev ett JÄVLA liv hemma.

En gång tillverkade jag en miniarmborst i slöjden som mamma skulle prova när jag kom hem en dag. Det gick åt skogen för hon sköt pilen rakt igenom båda rutorna i köksfönstret. Jag tror att det även då blev ett JÄVLA liv.

Folkets hus.

Invid vägen som gick mellan Fågelbro gård och Strömma, som nu är gång- och cykelväg, fanns Folkets hus. Jag tror att det var Breviks IF som drev verksamheten. Där spelades amatörteater och där ordnades fester av olika slag. Några gånger i tioårsålder fick jag vara med och det var fantastisk spännande att spana på alla, bland annat såg man ju gubbarna stå bakom knuten och skvätta både det ena och andra. Tyvärr har Folkets hus fått ge plats för nya hus på Fågelbro.

Konsumbilen.

Varje torsdag kom Franzén körande med konsumbilen, en grön lastbil med takräcke. Frasse bar in stora låder med allt som behövdes i hushållet en vecka framöver. Mamma Agnes hade ringt in beställningen dagen innan. Torsdagen var en höjdardag för då fick man färska fralla med Raketost eller leverpastej med färsk gurka och veckans Allers. Raketosten bestod av ett pappror med en halvhård ost. Osten skar man med ett tunt snöre som satt fast vid papproret. Alla var glada och tacksamma när Frasse kom, så det bjöds flitigt och färdigen hem till Fruvikskonsum gick väl inte alltid spikrakt.

Smugglingen.

Hilding och Ernfrid Wennerström från Vreten var på väg genom Örsundet en tidig morgon på isen, då dom plötsligt upptäckte en ny bevuxen kobbe på Nämndöfjärden. Va fan är det där? Vi får se efter. Men, det ligger ju en helvetes massa dun-

kar bland buskarna. Vad gör vi? Vi går hem och snackar med X. X fattar blixtnabbt beslutet att ta hand om fyndet, men endast en mindre del. Det skulle ta för lång tid att ta hand om allt i dagsljuset, med risk för upptäckt. Man bar in ett antal dunkar mot land och kastade dessa bland stubbar och sten för att senare, med hjälp av mörkret kunna bärga dunkarna. Ca tio stycken 10-liters dunkar med 96-procentig sprit lyckades man få hem. Va fan gör vi med det här? Vi gör som man gjorde med Gustav Vasa, vi gömmer det i höet i någon lada. Sagt och gjort, kanske var det i farbror Petterssons lada. Ja, så blev han invigd i härligheten. Det blev fler som så småningom kände till hemligheten och många skulle dela. Det året festades det tappert på Fågelbrolandet och Hilding påstod att han efter detta nästan alltid hade huvudvärk. Vad en och annan Ingaröbo tyckte om att dunkantalet hade minskat, det förtäljer inte historien.

Pelle i Rådalen och farfar.

Syskonen Taansjö's farfar hette Pettersson och kallades Pelle i Rådalen. Farfar och "Pelle i Rådal'n" satt vid köksbordet en dag och som vanligt gnabbades dom lite. Gubbarna hade hatkärlek till varandra. Förmodligen hade dom spetsglas framför sig med dunksaft i. Farfar hade fortfarande gått om hår på huvudet och Pelle var lite flintskallig.

Du Johan, varför har du begåvats med sån kalufs när jag är så gott som kal på skallen? Ja, ja, ingen kan väl begära att det skall växa nåt på döskallar, kom svaret. Så höll dom på.

Gäddfisket.

Titta där står farfar vid båthuset säger Uffe, en av mina äldre kusiner, till mig. Jag ser, han har ett rep i händerna. Det går visst ut på isen. Otto ligger på mage på isen och krålar ut mot ett hål med en gäddsax. Det är vår och landlöst, saxarna måste bärgas. Du Johan får stå i land och dra in mig om isen brister. Javisst säger farfar, och Otto är snart ute vid gäddsaxen.

Oj. Oj här har vi en gädda. Cirka 30 sekunder senare hör han någon alldeles bakom ryggen: "e hon stor"? Jag tror båda kom hem torrskodda, eller så var det då som farfar kom in till farmor i ladugården, där hon satt och mjölkade, och skrek "mamma, mamma, jag har drunknat".

Gömma gris.

Under kriget fick man inte ha egna oregistrerade kreatur, till exempel grisar. För kontroll av detta fanns tillsyningsmän som kom oanmälda. Vid ett tillfälle kom tillsyningsmannen cyklande till Malmstugan. Som tur var hade någon av mina farbröder känt igen gubben och sprang genast hem till farfar och Hilding, som nu bodde mitt emot Malmstugan. Alla visste att farfar och grabbarna hade en icke registrerad gris för att kunna överleva. Tillsyningsmannen gick upp på farstubron och knackade på. Farfar var förvarnad och hälsade välkommen. En kopp kaffe skulle väl smaka?, tackar, en kask?, tackar. Det blev ytterligare en kask, minst..... Under tiden hade bröderna lyckats få den skrikande grisen i en säck och dom bar den nu allt högre skrikande grisen från farfars ladugård till Hildings källare. Tillsyningsmannen tackade för kaffet, gick ner i ladugården tillsammans med min farfar och prickade av den legala grisen. Så småningom, efter slakten, så kördes allt fläsk ut till Rådalsholmen med båt. Dit kom aldrig någon tillsyningsman. Men spännande var det alltid när vi skulle hämta middagsmaten på ön.

Jerusalems grötkokare.

Farfar kom varje dag hem klockan tolv för att äta "middag", som man sa på den tiden. Gröten som alltid serverades skulle vara kokt när gubben kom hem för att han skulle hinna tillbaka till jobbet inom en timme. Grabbarna fick turas om att fixa detta. En dag när Gustav hade hand om grötkokningen pågick en intensiv fotbollsmatch strax före klockan tolv. Satan, skrek Gustav, jag har glömt gröten. Han sprang snabbt in i

köket, en stor gryta stod på vedspisen och som tur var fanns redan vatten i grytan. Gustav hällde på havregryn och gröten kockade snabbt upp, Gubben kom in och Gustav gick ut igen och spelade fotboll. Det dröjde inte lång stund innan farfar stod på farstukvisten och skrek med hög röst "Förbannade Jerusalems grötkockare". I handen hade han en väl grötin-dränkt skurtrasa och Gustav fick dras med det vackra smeknamnet "Jerusalems grötkockare".

Farfars steksill.

Varje söndag klockan nio på förmiddagen så skulle farfar ha stekt saltsill med stekt lök och kall ovispad vispgrädd. Till det serverades naturligtvis kall öl och snaps. Vid ett sådant tillfälle fick farfar se Byråchef Ingvar Laurin stå vid ladugårdens vägg och slipa en yxa på farfars slipsten. Att fråga om lov hörde inte till vanligheterna bland Stockholmarna, men vad gjorde väl det. Till saken hör att Laurin var helnykterist och farfar hade dagen innan hört ett föredrag om nykterhet på radion. Föredragshållare var Byråchef Ingvar Laurin. Farfar blev naturligtvis stolt över att känna en "kändis" som dessutom varit med i radio. Han reste sig snabbt från bordet och lullade ner till byråchefen. Han tackade för det fantastiskt fina föredraget han hade hört dagen innan. Att byråchefen tog två steg bakåt för att undvika ångorna från farfars andedräkt, det tänkte han inte på.

Äggbyte.

Som jag antydde tidigare så tyckte nog en del Stockholmare att man kunde gör lite som man ville utan att fråga först. Man tog sig en del friheter som crtsbor idag aldrig skulle acceptera. Till exempel kom fru Borgenhardh ofta över till min faster Märta och bytte sina köpeägg mot Märtas fina ägg, från frigående välmående höns, med gula som en sol. Detta gjorde hon utan att ens fråga om Märta ville ha någon ersättning. Till saken hör att Bogenhardh ägde det stora försäkringsbolaget

som nu heter Trygg-Hansa.

Skogshuggarna.

Abborén och Hult med sin häst var ett kul gäng, där gubbarna var skogshuggare och hästen fick bo i vår ladugård. Om någon var lite på röken så kallade man den personen för Abborén. Min faster Signe gjorde det en gång när hon blev skjutsad hem på sparken av min mamma. Hon tyckte då att hon liknade Abborén och mamma Hult. Vad nu det betyder? Tanterna kunde på den tiden också.

Nyårsfest.

Nyårsfesten hos Alice och Otto på Rådalen var en kul upplevelse, men när vi på natten fick reda på att två Mjöbör drev på Östersjön i full storm, var det inte lika kul. En av dom var min faster Margits sväger. Dom drev omkring i en vecka och höll sig varma genom att hacka is på däck så att dom inte skulle sjunka. Dom drack smält vatten och åt rå strömming. Till slut hittades dom utanför Gotlands kust, levande. Detta har etsat sig fast i mitt minne.

Skärgårdsbåtarna.

När våren kom så kom också skärgårdsbåtarna med Stockholmarena och deras pick och pack som kunde bestå av allt från blomkrukor till ponnyhästar.

Ölbåten som kom några gånger varje sommar hade inte bara öl utan även läsk. De läsk jag särskilt minns var Solo och Loranga, drycker som liknade dagens apelsindrycker. Ölbåten meddelade sin ankomst med en lång ångvisselsignal som naturligtvis var mycket välkommen.

"Krokvikarn", vem var det undrar ni. Han var fiskare och kom från Krokvik på västra sidan av Nämndö. Han kom oftast en gång i veckan och sålde färsk fisk. Båten var öppen, men hade en liten ruff i aktern med en lucka som gubben oftast stack upp huvudet genom. Han vägde fisken, oftast

strömning, i en nätkasse som hängde i ett bressman.

Det sista som skedde innan "Pelle i Rådal'n" och farfar gick ur tiden, det var inte att jag fick klippa av mig mina långa ljusa tjejlockar, nej det var först när jag fyllt fem år som Lindström, gårdskarll på Malma, tog fårsaxen och fixade det. Salig är du i himmelen,
Justus.

Nedtecknat av
Göran i Malmstugan

Vi tackar Göran Lindgren för trevliga "minnesanteckningar". Hör av er till redaktören och skicka era alster. Adresser till oss finns i början av tidskriften och via hemsidan.

/Red.

ÖPPET I HEMBYGDSGÅRDEN!

Förutom öppethållande på nationaldagen 6/6 har hembygds-
gårdens museum, servering och vår populära loppis varit
öppna vid fyra söndagar; den 25/1, 22/2, 29/3 och 2/5. Alla
besökare hälsas välkomna åter under året. Nästa tillfälle är på
Strömmadagen söndagen den 21/6 med friluftsgudstjänst i
samarverkan med Värmdö församling. I våra aktiviteter sam-
verkan vi även med Studieförbundet Vuxenskolan Värmdö.
Se vad som händer sommaren - hösten 2009 på nästa sida.

Det här händer sommar - höst 2009!

- **Strömmadagen söndagen den 21 juni.** Kl. 11:00 börjar friluftsgudstjänsten. Kl. 12:00 öppet i museet och "loppis". Serveringen hålls öppen mellan kl. 11-15. Separatutställning: "Svenska Optiska Telegrafén".
- **Hembygdsgårdens dag söndagen den 2 augusti.** Vi har öppet museum, loppis och servering kl. 11-15. Separatutställning: "Svenska Optiska Telegrafén".
- **Hembygdsgårdsöppet under hösten.** Vi kommer att hålla öppet en söndag varje månad under sept – nov. Se annonsering i lokalpressen el. vår hemsida: www.hembygd.se/stockholm/stromma
- "VP-dagen" genomförs under oktober! Separat inbjudan sänds ut till samtliga medlemmar.
- **Årsopekvalen** i okt/nov, särskild inbjudan kommer!

Studiecirklar

- **Digitalisering av föreningens bildsamling**
Var med och dokumentera och skanna gamla bilder. Pågår löpande med sommaruppehåll. Kontaktperson: Jenny Nilsson, tfn: 070-721 31 30.
- **Dokumentation** av föremål i SHF:s samlingar. Pågår löpande med sommaruppehåll. Kontaktperson: Britt-Marie Ohlsson, Tfn: 08-57140033.

Under sommaren och hösten planerar vi en och annan utflykt/vandring i vårt lokala närområde. Vi annonserar lokalt och på vår hemsida: www.hembygd.se/stockholm/stromma.

Årets Valborgsmäss...!

Av elden bidde det en tumme, kan man säga. Ett generellt eldningsförbud satte stopp för brasa på Kanal-tomten i år. Situationen räddades genom plan "B", vilket innebar samling vid Backstugan. Kvällen blev ändå lyckad med det alternativa firandet! Bra jobbat av de som ordnade aktiviteter under kvällen! (Foto: Sofia Kronholm) // Red.

Särskilt kulturbidrag till föreningen!

Föreningen har i årets tilldelning erhållit ett bidrag på 9000 kronor från Värmdö kommuns kulturnämnd. Ansökan avser vårt arbete med att utveckla tillgängligheten till våra lokaler med museum och våra museisamlingar. En av aktiviteterna är projektet "NOWA", läs mer på nästa sida.

"NOWA" — Digitalisering av SHF:s bildsamling

I hembygdsföreningens museisamlingar ingår ett stort antal bilder av olika slag. Det är fotografier, glasplåtar, vykort, kartor, planscher m.m. som avbildar de platser och människor som utgör den lokala kulturhistorien såväl förr som nu på Brevik, Fågelbro, Malma och Strömma.

Syftet är att öka tillgängligheten av samlingen för föreningens medlemmar och andra intresserade samt minska slitaget på originalbilderna genom att bygga upp en sökbar bild databas.

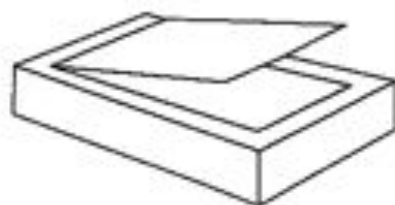
Häng med!

Arbetet sker i tre steg; Skriva ned information om bilden, skanna in denna och registrera uppgifterna i dator.

Studiecirkel som startade i mars har pågått under våren fram till mitten av juni och gör nu sommaruppehåll. Fler deltagare är välkomna nu till hösten.

För mer information om projektet och/eller intresseanmälan till cirkelverksamheten kontakta:

Jenny Nilsson, mobil: 070-721 31 30,
e-post: jenny.s.nilsson@gmail.com.

Rapport från årsmötet 18 april

Årets årsmöte hölls traditionsenligt i föreningssamlingslokal i Backstugan. Ett trettiotal medlemmar infann sig till mötesförhandlingar och en gemensam måltid.

Till årsmötespresidium valdes Lennart Karlsson som med fast hand lotsade församlingen genom dagordningen och vid hans sida höll Britt-Marie Ohlsson i pennan.

Åke Axelsson omvaldes på ordförandeposten (1 år). Britt-Marie Ohlsson och Maria Mellberg hade ställt sina platser till förfogande. Som ny ordinarie ledamot valdes Stefan Kronholm (1år) och som suppleant Hans Af Klercker (2 år). Suzanne Hammarlund-Pantzar lämnar sitt revisorsuppdrag. Till ny ordinarie revisor valdes Per-Olof Hejdenberg (1år) samt omval av Hans Lindström ordinarie revisor (1 år) och revisorssuppleant Eva Waerner (1 år).

Stefan Kronholm ny ordinarie ledamot i styrelsen.
Foto: Sofia Kronholm

Föreningens verksamhetsplan med övriga mål och ekonomi för 2009/2010 presenterades. Uppvärmningskostnader av lokaler är höga och en lösning av det problemet står högt upp på åtgärdslistan. I höst bjuds åter in till en "VP-dag" för uppföljning och planering av verksamheten. Förutom fasta aktiviteter med hembygdsgården öppen pågår studiecirkel och andra insatser med målsättning att öka tillgängligheten till föreningens museiverksamhet och samlingar.

Styrelsen kunde rapportera att betydande ekonomiskt bidrag

lämnats från Peter Wallenberg och Familjen Erling Perssons Stiftelse till förmån för vårt vagnsliderbygge. I nuläge har färdigställandet av vagnslidret högsta prioritet med utfyllnad av grund, målningsarbeten mm. En vädjan framfördes till årsmötet om hjälp för att få klart till invigningen den 6 juni.

Britt-Marie Ohlsson och Maria Mellberg avtackades för sina insatser i styrelsen. Britt-Marie fortsätter sitt engagemang tillsammans med Olle Ohlsson som adjungerade till styrelsen och med särskilt ansvar för föreningens musciverksamhet. Maria Mellberg fick en särskild eloge för en superb fisksoppa som vi kunde njuta av efter årsmötesförhandlingarna.

Tack allesammans för medverkan på årsmötet och en trevlig samvaro under kvällen samt, inte minst, ett stort tack till er som bidragit med alla förberedelser!

//Åke A.

Britt-Marie blomsterhyllas som tack för sina insatser i styrelsen. (Foto: Sofia Kronholm)

Protokoll och årsmöteshandlingar, se sid. 24-31.

Besök vår hemsida:
www.hembygd.se/Stockholm/stromma

Gökotta i Ådalen 9/5 och dan efter...

Mörka moln och starka vindar utanför knuten. Första regnvädret denna vår inträffar med precision den dag då vår gökotta ska gå av stapeln, typiskt! Men vad hindrar en gökotteentusiast från att stiga upp med ljuset som sakta erövrar markerna, morgonen skall tas tillvara!

Det är andra året i följd där vi fortsätter en tidigare traditionen i föreningen att gå på gökotta. Även i år är Ådalen vårt mål, denna gång en dryg vecka tidigare. Vi vill se vitsippor och andra markens blomster breda ut sig emellan ekar och alar som möter en besökare i den trolska dalgång.

Samling klockan fem vid sidan av Breviksgårdsvägen i närheten av Korpberget. Förra årets deltagarrekorde slås med en hundnos, rottweilern "Gibbe" och bordicollien "Mack" får vara med löfte om att hålla sig i pälsen. Vi som är lite sent ute får raska på för att hinna upp huvudgruppen något hundratals meter längre fram på väg över ängen som leder mot Ådalen.

Den gröna mattan av vitsippor mellan träden längs slänterna tyngs av dropparna och de små vita kronbladen är slutna och otillgängliga. Här släpps inte till när ljuset saknas för att väcka blomsterstänglarna till liv. Häxkvastbjörken i entrén spretar ett igelkottstaggaktigt vresigt bemötande med sina risknippe-explosioner.

Hukande under droppande hasselnår tittar vi runt på drypan- de bergväggar och den halvfyllda ån. Likt förra året mumlar

jag för mig själv en tyst förbannelse över de klätterfreaks som för sitt egna höga nöjes skull slagit i metallöglor och gjort slitytor i de urgamla moss- och lavklädda bergssidorna.

Men den nya dagen tränger sig på, regnet har lagt en sordin över fågelsången och nu kräver kroppen något från medbringad matsäck. Morgonbryggt kaffe och macka är himmelskt får intas under paraply. Inte en gök på mils avstånd, men vi trivs! Nästa år är vi tillbaka.

Epilog: Dagen efter gör sig Stefan och Sofia ett återbesök till Ådalen. Denna gång i strålände solsken och med kameran i högsta hugg. Anemone nemorosa är den vita sippans namn. (foto: Sofia Kronholm)

// Åke. A

Ps. Se fler av Sofias vackra bilder från Ådalen på vår hemsida: www.hembygd.se/stockholm/stromma

Protokoll fört vid Strömma Hembygdsförenings årsmöte i Backstugan den 18 april 2009.

1. Ordförande Åke Axelsson hälsade alla välkomna och förklarade mötet öppnat.
2. Till ordförande för mötet valdes Lennart Karlsson och till sekreterare Britt-Marie Ohlsson.
3. På frågan om mötet blivit stadgeenligt utlyst blev svaret ja.
4. Till att justera dagens protokoll valdes Hans Lindström och Totten Lillienwall.
5. Styrelsens årsredovisning med bokslut godkändes och lades till handlingarna.
6. Revisionsberättelsen upplästes och lades till handlingarna.
7. Revisorerna godkände styrelsens arbete och tillstyrkte ansvarsfrihet. Årsmötet beviljade den avgående styrelsen ansvarsfrihet.
8. Omval av Åke Axelsson som föreningens ordförande på 1 år.
9. Val av styrelseledamöter och suppleanter
Som ordinarie ledamöter på 2 år omvaldes Göran Lindgren och Gunilla Wassdahl.
Som ordinarie ledamot nyvaldes Stefan Kronholm på 1 år (fyllnadsval).
Som suppleanter omvaldes Jan-Ove Tammsjö och nyvaldes Hans af Klercker på 2 år.
10. Som revisorer omvaldes Hans Lindström och nyvaldes Per-Olof Hejdenberg. Som revisorsuppl. omvaldes Eva Werner. Alla valdes på 1 år.
11. Som valberedare omvaldes Henrik Paulsen och Göran

Kährling, Blåda på 1 år.

12. Beslöts att medlemsavgiften för 2010 är oförändrad.
150:- för vuxen, 10:- för barn.
13. Styrelsens förslag till verksamhetsplan 2009-2010 redogjordes av Åke Axelsson, godkändes och lades till handlingarna. Förslag från Johan Edholm, att styrelsen informerar nya medlemmar om verksamheten i föreningen.
14. Inga motioner har inkommit.
15. Övriga frågor
Göran Kährling efterlyste mera arbetskraft på arbetsdagarna. Åke Axelsson framförde tack från föreningen till avgående styrelsemedlemmar, Britt-Marie Ohlsson och Maria Mellberg.
16. Ordförande avslutade årsmötet och därefter serverades fisk-soppa med tillbehör lagad av Maria Mellberg och till dessert rabarberpaj med glass lagad av Åke Axelsson. Allt till självkostnadspris.

Vid protokollet

.....
Britt-Marie Ohlsson

Justeras

.....
Hans Lindström

.....
Totten Lilienwall

Justerade årsmötesprotokoll och övriga årsmöteshandlingar finns tillgängliga hos föreningens sekreterare.

Verksamhetsberättelse

Strömma Hembygdsförening verksamhetsåret 2008/2009

Styrelsen har bestått av följande personer:

Ordförande	Åke Axelsson
Vice ordförande	Göran Lindgren
Kassör	Gunilla Wassdahl
Sekreterare	Britt-Marie Ohlsson
Ledamot	Johan Edholm
Suppleanter	Jan-Ove Tarnsjö Maria Mellberg Eva Sander Hans Widmark
Revisorer	Hans Lindström Susanne Pantzar
Suppleant Valberedning	Eva Werner Henrik Paulsen Göran Kåhrling
Adjungerad med ansvar för museet	Olle Ohlsson
Redaktör tidskrift och hemsida	Åke Axelsson

Årsmöte hölls den 12 april 2008, styrelsen har hållit 12 protokollfördn möten.
Medlemsavgiften har varit kronor 150:- för vuxen. Barn under 15 år kronor 10:-.
Styrelsen har under året organiserat arbetet i ett antal arbetsgrupper och adjungerat medlemmar för medverkan, enligt upprättad ansvars- och arbetsfördelning.
Föreningen har under året varit representerad i Värmdö Föreningsråd, varit medlem i Sveriges Hembygdsförbund och Stockholms

Läns Hembygdsförbund samt sökt medlemskap i ideella föreningen **Utveckla Roslagen och Stockholms Skärgård (UROSS)**.

Samverkan med Studieförbundet Vuxenskolan har skett genom studiecirklar och olika kulturarrangemang. En bussutflykt genomförs till Ornö tillsammans med Gustavsbergs Vänner. Värmdö församling hållit en friluftsgudstjänst vid Strömmadagen. Medverkan vid Antik- och Samlarmässa i Gustavsberg tillsammans med Värmdö Skeppslags förmännesförening.

Studiecirklar har pågått under hösten och våren. Fyra studiecirklar i släktforskning och två studiecirklar under samlingsnamnet "Vårt museum", vilka inriktat sig på dokumentation av föremål, kartor, tidskrifter, mm. i museet. Ansvarig för föreningens studieverksamhet är programgruppen och cirkarna har genomförts under ledning av Britt-Marie Ohlsson. Alla cirklar i samarrangemang med Studieförbundet Vuxenskolan.

Torpvandring har genomförts på Breviks ägor den 3/5, samt Gökotta den 18/5 vid Ådalen med Britt-Marie Ohlsson som kulturguide, tillsammans med Studieförbundet Vuxenskolan.

Föreningens tidskrift har publicerats i två nummer och sänts ut i juni nr. 2008/84 och i december nr. 2008/85.

Hemsidan www.hembygd.se/stockholm/stromma har löpande uppdaterats med aktuell information om kommande aktiviteter, föreningsfakta, skrifter, mm. En registerförteckning över publicerade artiklar i föreningens samlade utgivning av tidskriften perioden 1980 – 2007 samt tidskrifter utgivna 2006 – 2008 finns att tillgå.

"Allians för Ekbacken"

Strömma Hembygdsförening har ställt sig bakom "Allians för Ekbacken" överklagandet till regeringen gällande byggnation och detaljplan för Fågelbro 1:4 m fl. Föreningen ansluter sig till den senare delen av överklagan som gäller PBL och MB.

Museiverksamhet

Museivisningar har genomförts vid samtliga tillfällen som aktivite-

ter genomförts på hembygdsgården och därutöver vid ett antal separata visningar. Utställningen "Värmdö på 1700-talet och rysshärjningarna 1719" har visats både i Stockstugan och i Backstugan. Den visades även under Mässdagarna i Gustavsberg. Utställningen om "Allmogebåtar i Skärgården" inländes av Skärgårdsmuseet och visades i Stockstugan. En utställning med gamla bilder från trakten kring Fruvik, Ålstäket och Strömma, inlänad från Värmdö Skeppslags Fornminnesförening visades i Backstugan. Ansvarig för dessa har varit Britt-Marie Ohlsson. Under verksamhetsåret har museet hållits öppet för besökare vid åtta tillfällen. Ett projekt för digitalisering av museets bildsamlingar kallat "NOWA", har pågått under hela året.

Byggnation

Ett vagnslider med en yta av 72 kvm har uppförts och iordningställt på hembygdsgårdens fastighet i anslutning till nuvarande Stockstugan. Komplettering av museibyggnaderna sker för att få ett mer ändamålsenligt förvaringsutrymme för större föremål.

Övriga aktiviteter

Valborg den 30/4 firades traditionellt på kanalstomten. Eld, varma drycker, lotterier och raketer gav värme, ljus och trevnad under kvällen. Det kom ca 200 vuxna och barn.

Nationaldagen den 6/6 firades med strålände solsken och muscivisning, diplomutdelning och "loppis".

Studiebesök på gårdsslakteriet Tavastboda gård 14/6.

Strömmadagen den 24/6 genomfördes med friluftsgudstjänst och ca 65 besökare. Visning av museet samt servering och försäljning i Backstugan följde resten av dagen.

Hembygdsgårdens dag den 5/8 blev en lyckad dag med många besökare i både museet, serveringen och loppisen.

Antik och Samlarmässan 24/ - 26/10 i Gustavsberg där föreningen deltog i monter i samverkan med Värmdö Skeppslags Fornminnesförening. Vi visade då upp Värmdödräkten och informerade besökande om föreningens verksamhet samt tillhandahöll utställningen "Värmdö på 1700-talet och rysshärjningarna 1719".

"VP-dagen" den 23/11 genomfördes för andra året i rad på Sjölieden, Torsbyfjärden. Syftet är att träffas under trivsamma former

följa upp, planera kommande aktiviteter och ta fram idéer i föreningens verksamhet. Vår medlem Lennart Karlsson svarade för utformning och ledning av denna dag, som traditionellt gick i lärtetens tecken.

Ärtsoppekvällen 7/11 genomfördes traditionsenligt med cirka 30 deltagare. Kvällen började med ett intressant bildspel av Freddy Weiss.

Julmarknaden i Stockstugan den 14/12 genomfördes med många besökare. Ett antal lokala hantverkare ställde som vanligt upp och sålde sina alster.

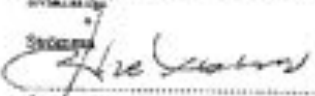
Loppisförsäljning lockar besökande och några "extra" öppethällande under hösten 14/9 resp. 9/11 samt i år, 25/1, 22/2 och den 29/3 har visat sig lyckat. Många välvilliga stöder föreningen genom att skänka föremål till denna verksamhet, vars intäkter går oavkortat till föreningen.

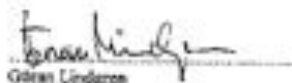
Backstugelokalerna har hyrts vid ett ökat antal tillfällen under året till fest och möten av olika slag.

Arbetsdagar har genomförts 26/4, 20/9 och 18/10 med städning och underhåll av fastighetens tomt, museibyggnader och övriga lokaler.

Medlemsvärvning har pågått över året via sedvanliga kontakter, utrop i tidskrift och på hemsidan.

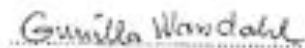
Styrelsen vill framföra ett stort **TACK** till alla medlemmar, till dem som sponsrat med små och stora ekonomiska bidrag, de som donerat föremål till museet och skänkt prylar till loppmarknaden och till alla som genom personligt arbete eller på annat sätt visat generositet och välvilja i vår strävan att hålla Strömuna Hembyggsförening och Museum aktuell och livskraftig.

Alan Axelsson

Göran Lindgren

Britt-Marie Östberg

Johan Erholm

Gunilla Wassdahl

STRÖMMA HEMBYGDSFÖRENING
ORG.NR 814000-9583

ÅRSREDOVISNING
RÄKENSKAPSÅRET 1/1 2008- 31/12 2008

BALANSRÄKNING

Tillgångar: Kassa	4 577,00
Postgiro	29 059,00
Bank	99 073,00
Upplupna intäkter	2 500,00
Kundfordringar	500,00

Summa	135 709,00
-------	------------

Skulder: Ungdomsfond	6.000,00
Forskningsfond	10.000,00
Upplupna kostnader	1 087,00
Leverantörsskulder	8 940,00
Medlemsavgifter 2009	19 050,00
Del av ingående balans	77 349,00

Ingående balans	122 426,00
Årets överskott	13 283,00

Summa	135 709,00
-------	------------

STRÖMMA HEMBYGDSFÖRENING
ORG.NR 814000-9583

ÅRSREDOVISNING
RÄKENSKAPSÅRET 1/1 2008 - 31/12 2008

RESULTATRÄKNING

Intäkter:	Medlemsavgifter	33 250,00
	Gävor	10 850,00
	Loppmarknad	23 154,00
	Uthyrning lokal	6 400,00
	Försäljning skrift	970,00
	Ränteintäkter	1 328,00
	Föreningsaktiviter	13 761,00
	Övriga intäkter	19 593,00
	Summa	109 306,00
Kostnader	Materialinköp	14 647,00
	Ellkostnader	27 366,00
	Förbrukningsmat/inv	804,00
	Tryckning tidskrift	11 402,00
	Telefon och porto	4 402,00
	Bank/PG-avgifter	459,00
	Förenings/medlemsavg	5 800,00
	Kontorsmaterial	3 729,00
	Datakostnader	14 053,00
	Föreningsaktiviteter	4 508,00
	Övriga kostnader	8 853,00
	Summa	96 023,00
	Årets överskott	13 283,00
	Summa	109 306,00

Samlingslokal att hyra!

Vill du anordna en fest eller möte så finns samlingslokalen att tillgå i Backstugan. All nödvändig utrustning för ca 35 personer. Prislista: Söndag -Torsdag 300:- ; Fredag - Lördag 500:-.

Ansvarig för lokalbokningen. Kontakta Eva Sander för bokning och information. Tfn: 08-718 1221

Se även vår hemsida där det finns info om lediga tider.

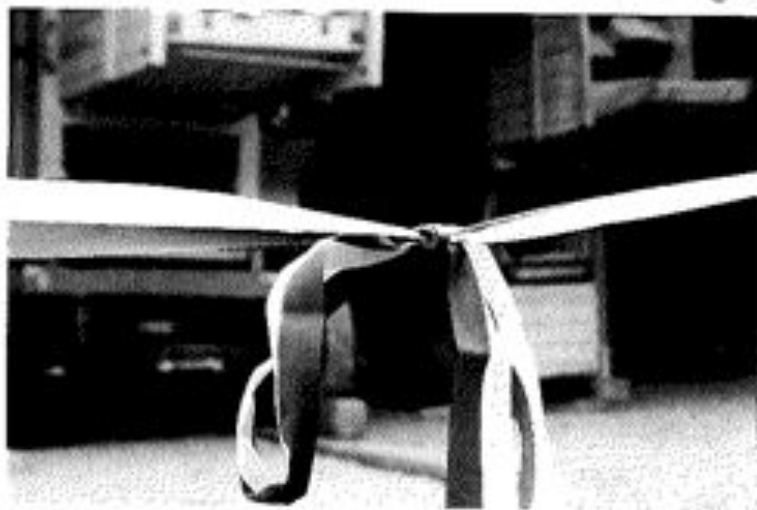
www.hembygd.se/stockholm/stromma

Nationaldagsfirandet den 6 juni!

Flaggan i topp och nationalsång inledde vårt firande på denna något kyliga dag. Efter denna nationella hyllning hälsade föreningens ordförande Åke Axelsson alla varmt välkomna att närvara vid invigningen av vårt nya vagns-lider.

Det fanns flera skäl till att fira. Självklart som så många andra föreningar uppmärksamma vår nationaldag och göra den trevlig och minnesvärd. Den firas samtidigt med Svenska Flaggans Dag, vilken är en tradition som pågått sedan slutet på 1800-talet och varit stadfast sedan 1916. Vår nationaldag

blev officiell 1983 samt helgdag 2005. Det tredje och allra roligaste skälet denna dag var invigningen av det nya vagns-lidret.

Bakom invigningens blågula band syns två tröskverk upp-

Nationaldagsfirandet den 6 juni!

ställda på det grusbetäckta golvet. Uppdraget som officiell bandklippare förrättades av Olie Ohlsson, tillika hedersmed-

lem i föreningen och ansvarig för museikalendern.

Dagen till ära bjöd föreningen på tilltugg och skummande dryck. Av kommentarerna att döma fick vagnslidret fullt godkänt betyg.

Den nya museibygnaden kommer nu att fyllas på med fler föremål och iordningställas under sommaren.

/Red.

Utsikt från en holme....

Sedan förra året har ett lass trallvirke legat till sig vid landfästet. Syftet med denna dräll av virke har varit att undsätta den alltmer skröpliga och slitna brygga, som utgör utgångspunkten för överfarter. Det något molokna renoveringsobjektet är ständigt utsatt för väder, vind och vägsvalp.

Trallvirket är 28x120 mm, vilket är gällande Dalholmenstandard för att få till ett impregnerat underlag att stå och gå på. Det befintliga oimpregnerade två tum tjocka gångvirket skall bytas ut. Uppsågat med en mobil bandsåg för ett 15-tal år sedan ur timmer som avverkats på holmen.

Vi som varit med ett tag vacklar lätt mellan millimeter- och tummått. Tum används fortfarande inom samväldesländerna och USA samt på Dalholmen, det senare säkerligen en påverkan av den dominerande västliga vinden. En engelsk tum kallas inch och är lika med 25,4 mm. Du ska ha tumme med din tum annars är du dum, sa man på brädgårdarna i vårt förra sekel, det vet vi som var med.

Nu är det i varje fall gjort, bryggbyteriet. Ekan tjärad och i sjön samt några potatisar jordsatta, låt nu sommaren komma och med den strömmingen! Redan på plats vid kanten av 7-knopsleden är kustbevakningens snabba båtar...

Sittpinnen utbytt och ingångshålet bredat på holk 3446, ska väl duga åtl en bofink! Inte en tass efter lodjur i markerna, suckar den spanande redaktören och lovar att återkomma.

Foto t.h.: Redaktören läsande ABC-boken 1953, Fågelbo skola.

Strömman Hembygdsförening, en kanal som förenar!

Foto: Sofia Kroonholm

Vill Du bli medlem eller bli aktiv inom föreningen är Du mycket välkommen, kontakta oss i styrelsen! Uppgifter finns på sid. 2 och nedan.
Du behövs!

Medlemsavg: 150 kr. Postgiro: 98 57 43 - 4
Besök vår hemsida för mer info:
www.hembygd.se/Stockholm/stromma